

Jizerská padesátka na lyžích se v Bedřichově poprvé pojede ve třech dnech

07. 01. 2013 16:27

Bedřichov v Jizerských horách/ Liberec – Třetí nejstarší dálkový závod na lyžích klasickou technikou v Evropě, po Vasově běhu ve Švédsku (od roku 1922), a Birkebeiner Rennet v Norsku (od roku 1938), se v neděli 13. ledna 2013 pojede v Bedřichově v Jizerských horách Jizerská ČSOB Pojišťovna padesátka už jako 46. ročník Memoriálu expedice Peru '70.

Letošní ročník je zajímavý tím, že je rozložen do tří dní – pátek 11. 1. Bedřichovská 30 km volnou technikou (od 11 hod.), sobota 12. 1. závod na 25 km (od 9 hod.) a hlavní závod v neděli 13. 1., rovněž od 9 hod, který je navíc zařazen do prestižních seriálů dálkových běhů – Swix Ski Classic, Fis Marathon Cup a Worldloppet. K tomu se jede v pátek od 16 hod. Mini jizerská pro děti a od 18 hod. závod lyžníků, jehož skončení následuje slavnostní zahájení J50 a ohňostroj. Navíc v sobotu od 19 hodin na Benešově náměstí vystoupí rap-funková úderka J. A. R. Vstup je zdarma.

V sobotu po pětadvacítce je pak na pořadu od 15 hodin závod firemních štafet na 4 x 3 km. Té se zúčastní rovněž kvarteto Libereckého kraje ve složení Zuzana Kocumová, Marek Pieter, Jan Korytář a Jindřich Baxa. Do stopy první vlny nedělní padesátky, kterou odstartuje hejtman Martin Půta, si troufne jen bývalá reprezentantka ČR v běhu na lyžích a současná náměstkyně hejtmana LK Zuzana Kocumová (st. č. 207), která má na svém kontě již několik krásných umístění na J50 v předchozích letech.

„Nechceme být jen reprezentanti kraje v dlouhých kabátech, ale představit se na jedné z nejvýznamnějších sportovních akcí pořádaných v Libereckém kraji také jako obyčejní závodníci,“ řekla s úsměvem náměstkyně, která je na kraji zodpovědná i za tělovýchovu a sport, a proto propaguje i návrat Jizerské padesátky na kolech v červnu letošního roku. Je také držitelkou titulu Královna Jizerských hor za nejlepší součet časů na J50 na lyžích a kolech.

Vloni se závodů J50 zúčastnilo 6856 běžců z 30 zemí, letos je téměř vyprodáno. Přímý televizní přenos vloni sledovalo 736 tisíc českých a 3,2 miliónu zahraničních diváků. Očekává se, že letos se bude dívat již 5 miliónů lidí ve 12 zemích, včetně Kanady či Mexika.

„To dokumentuje velký přínos tohoto závodu nejen pro sport, ale i pro cestovní ruch a ekonomiku v Jizerských horách. I proto hodláme Jizerskou padesátku na lyžích jako „krajské rodinné stříbro“ v následujících čtyřech letech pravidelně finančně podporovat, stejně jako Jizerskou magistrálu. Bereme to jako dobrou investici do rozvoje kraje,“ poznamenal hejtman.

Všichni věří, že se českému běžci Stanislavu Řezáčovi podaří obhájit loňské vítězství (celkově již třetí). Bude to však těžké, když mu bude vedle světových hvězd jako Tomas Alsgaard konkurovat nejen bývalý mistr světa Martin Koukal, ale také například fotbalista David Lafata (start. číslo 1148), kardiochirurg Jan Pirk (1672), legendární mnohonásobní účastníci Ladislav Míka (630), Heidi Suchánková (227), Jiří Bulíř (3383) či Miroslav Kocum (412), lékař a moderátor Roman Šmucler (2646) a pět tisíc dalších.

„A protože se zlepšuje i výhled počasí, věříme, že se Jizerská 50 o příštím víkendu bez větších potíží uskuteční,“ vyjádřil optimismus tajemník Ski klubu J50 Martin Koucký. Takže skol!

Jizerská 40 se jezdí od roku 1968 dodnes

Jizerská 50 vznikla v roce 1968 a za tu dobu ji absolvovalo již více než 150 tisíc našich a zahraničních účastníků, byť se v letech 1988, 1990, 1998 a 2007 závod kvůli nedostatku sněhu neuskutečnil. Žel, v poslední době se trochu zapomíná, že od 4. ročníku nese závod přídomek „Memoriál expedice Peru '70“ na paměť československé horolezecké výpravy, která zahynula 31. května 1970 při zemětřesení pod kamennou lavinou hory Huascarán (jižní vrchol 6768 m. n. m., severní 6655 m. n. m.). Připomeňme si proto alespoň jména členů výpravy – Ivan Bortel, Arnošt Černík, Milan Černý, Vilém Heckel, Jiří Jech, Valerián Karoušek, Jaroslav Krecbach, Miloš Matras, Ladislav Mejsnar, Milan Náhlavský, Bohumil Nejedlo, Zdeněk Novotný, Jiří Rasil, Svatopluk Ulvr a Václav Urban, kteří již od roku 2010 mají nedaleko chaty Dolina památník, který připomíná tuto tragédii.

Závod vymysleli liberečtí horolezci

Všechno začali horolezci z TJ Lokomotiva Liberec, kteří vyběhli se svými přáteli v sobotu 20. ledna 1968 z Bedřichova na hřebeny Jizerských hor. Duchovním otcem Jizerské padesátky se stal člen horolezeckého oddílu, ředitel prvních pěti ročníků závodu Karel Trousílek (nar. 1922), který před svou smrtí (13. 2. 1996) vzpomínal, že 1. ročník běžeckého závodu vyprovokovala hádka o nominaci do družstev, která se měla zúčastnit vytrvalostního závodu

družstev Krkonošská sedmdesátka.

„Hádanice neměly konce, a tak jsem jako vedoucí cvičitel připravil závod na 50 kilometrů jako trénink, po kterém každý bude vědět, kam patří. Trať vedla z Bedřichova od naší chaty, kde občas přespalo i 120 horolezců z celé Jizerské oblasti, přes Souš a Nýčovy domky do Kořenova. Tam se otočíme a poženeme zase proti proudu nahoru na Bukovec, přes Mořinum ke Ginzelům, kde nám Gusta, Isolda a Honza dají napít a pojedeme dolů. Pozvali jsme všechny známé z Frýdlantu, Hrádku, Jablonce, Jičína, České Lípy, Děčína, Turnova, Mnichova Hradiště i Mladé Boleslavi, aby přijeli. Trať připravil Gustav Ginzel. Kvůli počasí ji vedl přes bažiny, po kterých předtím nikdy nikdo nejel, a vyšlapal stopy vlastními sjezdovkami,“ vyprávěl Karel Trousílek a připomněl, že závodníkům, kteří zaplatili 5 Kčs startovného, tehdy stačily k občerstvení dvě tatranky a čaj.

Na start „nominačního“ závodu nazvaného napoprvé „50 km Jizerskými horami“ přijelo 52 závodníků. Vodák Ladislav Míka je jako účastník všech ročníků závodu legendou Jizerské 50, obsadil v tom prvním ročníku 10. místo.

Startovní pole závodu se zvětšovalo

Startovní pole se ve druhém ročníku zdvojnásobilo, závodilo 126 závodníků. Třetí ročník se už jel pod známým identifikačním logem – znakem Jizerské padesátky, který navrhl liberecký výtvarník Karel Frej, a na start nastoupilo 245 závodníků.

Přestože ředitel Karel Trousílek později uváděl, že před odjezdem „Expedice Peru ‘70“ se 3. ročníku závodu povinně zúčastnili všichni nominovaní horolezci na výpravu do Jižní Ameriky, ve výsledkové listině figurují pouze na 30. místě celkového pořadí Milan Náhlovský, 91. Zdeněk Novotný, 93. Jiří Jech a 145. Václav Urban. Zřejmě měl na mysli jen liberecké horolezce.

V této době se už také formovaly skupiny lidí, kterým lyže učarovaly. Na svém kontě mají hromadu startů na Jizerské padesátce a mnohdy ji jezdí dodnes.

Od 4. ročníku je J50 Memoriálem expedice Peru ‘70

Horolezecká tragédie 31. května 1970 v peruánských Andách poznamenala další vývoj Jizerské padesátky. Od 4. ročníku se stala Memoriálem expedice Peru 1970 a každoroční vzpomínkou sportovců na horolezecké kamarády, z nichž někteří závod spoluzakládali. V cíli 4. ročníku horolezcům se v neděli 31. ledna 1971 objevilo již 797 závodníků, z toho 80 žen. Z Jizerské padesátky se najednou stal prestižní závod. V sedmdesátých a osmdesátých letech minulého století účast kulminovala a tak závodilo téměř sedm tisíc běžců. Rekordní je účast v roce 1977 při jubilejním 10. ročníku – 6974 startujících.

Od vzniku J 50 organizátoři usilovali o zařazení Jizerské padesátky do seriálu mezinárodních dálkových běhů. Podařilo se to libereckému Ski klubu J50 však až v roce 1995, kdy se J 50 poprvé běžela jako závod zařazený mezi 9 evropských dálkových běhů Euroloppet. Od roku 2000 pak je J 50 součástí světové organizace 14 nejvýznamnějších mezinárodních lyžařských dálkových běhů Worldloppet a od roku 2003 i FIS Marathon Cupu. Jizerské padesátky na lyžích se pravidelně zúčastňovala československá lyžařská špička v čele

s reprezentanty Helenou Šikolovou – Balatkovou, Milenou Cillerovou, Annou Pasiarovou, Heidi Suchánkovou, Gabrielou Svobodovou, Lucií Samkovou – Kareisovou či z posledních let Kateřinou Neumannovou a Zuzanou Kocumovou. Vítězi mezi muži se stali členové národního týmu Zdeněk Böhm, František Šimon, Jan Fajstauer, pětinasobný vítěz závodu Jiří Beran, Miloš Bečvář, Stanislav Řezáč starší, Tomáš Čáslavský, Martin Petrásek, Pavel Benc, Lubomír Buchta, Stanislav Řezáč a mnozí další.

Počet startujících ze zahraničí významně stoupl po vstupu do mezinárodní ligy dálkových běhů Wordloppet, neboť účastníci mohou získat zápis a potvrzení do mezinárodního Worldloppet pasu. Z českých účastníků J 50 se pak vylíhli první a mnohdy i několikanásobní držitelé zlaté medaile Masters za účast na deseti závodech seriálu, mezi nimiž musí být i jeden v zámoří. Rekordmankou, i ve světě, je šestinasobná držitelka titulu Masters Blanka Nedvěďická z Jablonce n. N., a také například Liberečáci Jan Svěcený, Bořivoj Pohl, Andrej Mindžák a Petr Soukup.

Po vstupu do FIS Marathon Cupu jsou mezi startujícími i super špičkoví běžci, mistři světa a olympijští vítězové jako Švéd Oskar Svärd, Estonec Raul Olle, Jorgen a Fredrik Auklandové a Karl Gunnar Skjonsfjell z Norska, Rakušan Michael Botvinov, Italové Silvio Fauner a Marco Cattaneo, Fin Mika Myllylä i osminásobný olympijský vítěz a devítinasobný mistr světa. Nor Bjørn Dæhlie. Letos se chystá i Lukáš Bauer.

(Historii a podrobné výsledky závodu do roku 2001 shrnuje kniha Jiřího Langerá „Jizerská 50“, 35 let dálkového závodu na lyžích – Memoriálu expedice Peru 1970, kterou v roce 2001 vydalo pražské nakladatelství Armex.)